

Kirken og oljå Oljeindustrien avslører seg

Sviktende klimakunnskap

► Biskopens uttalelser vitner om at han har forskningsbasert kunnskap om klimautviklingen som det kan synes som om mange representanter for oljeindustrien mangler.

Biskop Erling J. Pettersen uttrykker i Stavanger Aftenblad den 9. januar bekymring for klimaendringene og hvordan norsk oljepolitikk påvirker utviklingen. Han skriver blant annet: «Det er ikke sikkert at alle nye funn må utvinnes.»

Avslørende

Direktør i Stiftelsen ONS, Kjell Ursin-Smith, svarer straks i samme avis at «vi kan ikke stoppe opp med oljeutvinningen, det er ikke noe alternativ», og han skyver verdens fattige foran seg i argumentasjonen for økt norsk oljeutvinning. Ifølge Vårt land 10.1 sier informasjonssjef i Oljeindustriens landsforbund, Tom Gederø, at han reagerer på biskopens kunnskapsgrunnlag og at han tror at han trenger mer fakta.

Slike uttalelser tyder på at det heller er Kjell Ursin-Smith og Tom Gederø som ikke kjenner vår forskningsbaserte kunnskap om årsakene til klimaendringene og hva som er nødvendig for å unngå katastrofale klimaskader.

Bare halvparten kan brukes

Beregninger fra Potsdam-instituttet for klimaforskning, publisert i 2009, viser nemlig at mindre enn halvparten av de da kjente og økonomisk utnyttbare reserver av kull, olje og gass kan brukes om man skal ha en realistisk sjanse til å nå togradersmålet for global oppvarming. Det er derfor avgjørende viktig at ukonvensjonelle kilder som oljesand ikke tas i bruk. Dessuten

Statoil-sjef Helge Lund får applaus på vei til talerstolen under Solamøtet forrige mandag, på dagen for både nyheten om et nytt stort oljefunn og biskopens utspill. Biskopen kom best ut, mener innsenderne. FOTO: JON INGEMUNDSEN

må produksjonen av kull, olje og gass trappes ned lenge før kildene er tomme. Dette må også gjelde funnene som nå er gjort på norsk sokkel, slik biskopen antyder.

For å kunne nå togradersmålet må verden avvike sin avhengighet av fossil energi slik at klimagassutslippene reduseres med omlag 5 prosent årlig til under 10 prosent av dagens utslipp innen 2050. Uten raske tiltak går vi mot en temperaturøkning globalt på over tre grader innen 2100, med katastrofale klimaskader som resultat. Den verdensledende klimaforskeren James Hansen kaller selv togradersmålet «en oppskrift på katastrofe», og FNs klimasjef, Chistiana Figueres, går inn for at grensen må settes lavere enn 1,5 grader.

Stor helsetrussel

Der er altså god forskningsbasert kunnskap som viser at vedvarende karbonbasert materiell vekst vil gi meget alvorlige klimaskader. Disse skadene er av framstående helseforskere beskrevet som en *øyeblikkelig hjelp*-situasjon, den største helsetrusselen i vårt hundreår som først og sterkest vil ramme fattige befolkningsgrupper. Fattige

land må derfor løse sine energibehov primært gjennom fornybare løsningsalternativer samtidig som vi i den rike del av verden må avvike vår avhengighet av fossilt brennstoff.

«Øyeblikkelig hjelp»

Professor Hugh Montgomery fra det engelske *Climate and Health Council*, som var til stede på klimakonferansen i Durban, beskriver situasjonen slik: «Om jorden var en pasient, ville vi kalt inn hjertestans-teamet nå. Det som skjer, er at det sitter en ukynlig komité og ser på monitorene, krangler om hvem sin feil det er og setter ned en ny komité for å diskutere en mulig behandlingsplan. Vi må alle nå vurdere hvilke øyeblikkelige hjelp tiltak som må settes i verk.»

Biskopens uttalelser vitner om at han har forskningsbasert kunnskap om klimautviklingen som det kan synes som om mange representanter for oljeindustrien mangler.

GUNNAR KVÅLE

Professor, Senter for internasjonal helse, Universitetet i Bergen

SIGBJØRN GRØNÅS

Professor emeritus, Geofysisk institutt, Universitetet i Bergen

Landbruk Vi behandler griser dårlig

Dropp kjøtt på «grisens dag»

17. januar i år 356 e.Kr. døde St. Antonius (251–356 e.Kr.). Han var en skytshelgen mot dyresykdommer og epidemier, samt grunnlegger av munkevesenet. Han hjalp både mennesker og dyr, og var dyrenes, særlig grisens, beskytter. Han spiste ikke kjøtt og hadde en gris som sin følgesvenn. Dagen for hans død, 17. januar, er siden blitt feiret som grisens dag i flere land.

Grisen er fysiologisk sett veldig lik oss mennesker og brukes mye som forsøksdyr.

Kunstige hjerteklaffer til mennesker kommer fra grisen. I tillegg får vi

koteletter, pølser, leverpostei osv. Men hvordan takker vi for det?

Utdatert forskrift

Forskning viser at griser er minst like intelligente, aktive og sosiale som hunder. Til tross for dette baseres *Forskrift om hold av gris* hovedsakelig på utdatert kunnskap. Over 95 prosent av norske griser lever i trange binger i store fjøs, på betonggulv, i stimulfattige miljøer uten frisk luft eller sollys. Resultatet av et slikt liv er liggesår, halesår, leddbetennelser, luftveisproblemer, lammelser, stress, tvangsat-

ferd osv. (se for eksempel *Stortingsmelding om dyrehold*, §.6.2). Grisunger slaktes når de er kun seks måneder gamle. Er det et slikt liv grisen fortjener?

Gode alternativer

Jeg oppfordrer alle til å gjøre som St. Antonius på denne dagen, dvs. å lage en kjøttfri middag. På nettsidene Vegetarbloggen og Veganmisjonen finnes mange gode oppskrifter.

TETYANA KALCHENKO

Oslo

STAVANGER

Livet går videre i mørklagt Øvre Strandgate

I elleve dager har halvparten av Øvre Strandgate ligget i mørket. Over ni dager ringte flere av beboerne jevnlig og gjorde Lyse oppmerksom på at hele gaten var mørklagt.

Min mann var en av dem som ringte. Han oppga navn og ba om å få vite hvem han snakket med. Fikk han et navn tilbake? Å nei, ingen later til å være villig til å ta ansvar i firmaet Lyse.

Først da jeg sist fredag ringte og sa jeg ville kontakte Aftenbladet for å få avisen til å skrive om denne mørkleggingen som plager beboerne (Aftenbladet skrev om saken dagen etter, lørdag 14.1; red. anm.). Da ble det fart på en eller annen navnløs i firmaet. En halv time senere sto en bil utenfor nummer 106, og en time senere var gaten opplyst fra Lendeparken til nummer 106. Men fortsatt er resten av gaten mørklagt. For et øyeblikk siden, søndag kveld, gikk jeg retning Tekniker Reinerts Plass. Våt og ujevn brolegging ligger i et totalt mørke.

Jeg har bodd mange steder i Norge og utlandet, men jeg har aldri tidligere opplevd at gatebelysningen i en by har vært borte i elleve dager. Jeg tenker på de voldtektene vi hadde for ett års tid siden og politiet som snakket om hvor viktig det er med en opplyst by. Jeg har ikke sett en eneste bil fra Lyse eller personer som denne helgen har prøvd å gi oss lyset tilbake.

Heller ikke har vi beboere som betaler for gatebelysning, fått noen opplysning om når vi igjen kan si at vi bor i en opplyst gate. Det kan vel ikke være slik hos Lyse at ingen arbeider i helgen når situasjonen er som nå og mørkleggingen har vart så lenge?

RANDI FOLKESTAD

Stavanger

Man sier at kunnskap er makt, skjønt man ofte kan fristes til å tvile på det. Men det er sikkert at den er rikdom.

Ronald Fangen, forfatter, kritiker og journalist (1895–1946)

KOSTHALD

Skeptisk til lågkarbo

Det er positivt at folk interesserer seg for god forvaltning av kroppen, og bra med reduksjon av skadeleg raffinert sukker.

Personleg er eg likevel skeptisk. Eg frykter at for mykje protein og feitt kan vera uheldig for t.d. nyrer og lever, dessutan dyrt både i pris og for miljø.

Eg, som er 72 år, har lyst å dela mi erfaring med personleg kosthald. Eg et *ekstremt mykje* kokte poteter og heimebakt, grovt brød utan salt. Eg et lite protein og feitt, ikkje ein gong smør på brødmaten, men tek litt tran og kaldpressa olivenolje, og dessutan rikeleg frukt og grønnsaker. Allsidig kosthald er viktig for meg. Dessverre må eg vedgå problem med vekta. Målet er 70–72 kg, men for tida veg eg bare 68 kg. Problemet er vel ein del trening for å kunna gjennomføra Sesilåmi.

EIRIK J. VARHAUG

Varhaug

NYE JAGERFLY

Norge i evig krig?

Når vi nå skal anskaffe 56 krigsfly av siste modell, forventes innsats. Nato krever nok at vi stiller over alt på kloden hvor Nato måtte finne det nødvendig å krige for våre verdier.

BJØRG BERG

Tønsberg